

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

Τηλ : 210.6419366

Fax : 210.6411523

Αθήνα 4 Σεπτεμβρίου 2007

Αριθ. Πρωτ. 3746 /Εγκ.12

Προς

**Τους κ.κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών και Πρωτοδικών
του Κράτους**

Α. I Εξ αφορμής συγκεκριμένης εκκρεμούς ποινικής υποθέσεως και σε σχέση με τους δικονομικούς χειρισμούς εκ μέρους των Εισαγγελικών Αρχών στην ποινική αυτή υπόθεση υποστηρίζονται, και έλαβαν μάλιστα και δημοσιότητα, οι ακόλουθες απόψεις :

α) ότι μετά την περάτωση του προανακριτικού έργου υπό των υπαλλήλων της «Εθνικής Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες» σε σχέση προς την έρευνα υποθέσεως για τη διακρίβωση τελέσεως ή μη του εγκλήματος της Νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα και των βασικών προς αυτό εγκλημάτων (αρθρ. 1, 2 και 7 Ν. 2331/1995 όπως αντικ. με Ν. 3424/2005) είναι σύνηθες η σύνταξη «εκθέσεως» ή πορίσματος, το οποίο συναποστέλλεται μαζί με το συλλεγέν αποδεικτικό υλικό στον εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, υπό μόνου του Προέδρου αυτής και εν αγνοία των ένδεκα μελών της άνω «Αρχής» και

β) ο αρμόδιος δια τη δίωξη Εισαγγελέας δεν έχει δικαίωμα να ελέγξει το σύννομο ή μη της συνταχθείσης υπό του προέδρου της άνω Αρχής «εκθέσεως», η οποία διεβιβάσθη σ' αυτόν με το

συλλεγέν υπό της «Αρχής» αποδεικτικό υλικό και συνεπώς ανεπιτρέπτως και αντιδικονομικώς έκρινε ως μη σύνομη τη συνταχθείσα υπό μόνου του Προέδρου «έκθεση» και την επέστρεψε στην Αρχή, προκειμένου να συνταχθεί υπό της τελευταίας, ως συλλογικού οργάνου, σύνομο πόρισμα.

II. Ενόψει του ότι τα ανωτέρω θέματα είναι θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος και άπτονται των λειτουργικών καθηκόντων και της δικαιοδοσίας των εισαγγελικών αρχών θεωρήσαμε υπηρεσιακώς σκόπιμο και επιβεβλημένο να σας καταστήσουμε δια της παρούσης εγκυκλίου μας γνωστές τις θέσεις μας, ώστε να τις έχετε υπ' όψιν σας κατά τους δικονομικούς χειρισμούς επί αναλόγων περιπτώσεων.

B. Iα Με την παρ. 2 του άρθρου 7 του Ν. 2331/1995 όπως αντικ. με το Ν.3424/2005 ορίζεται ότι η «Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες» (στο εξής «Αρχή») συγκροτείται από Πρόεδρο και έντεκα μέλη», με την παρ. 10 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι : «Όταν η Αρχή θεωρεί ορισμένη σύμβαση ή συναλλαγή ύποπτη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, συντάσσει αιτιολογημένο πόρισμα και το αποστέλλει μαζί με το φάκελο της υπόθεσης στον αρμόδιο εισαγγελέα, σε διαφορετική περίπτωση θέτει την υπόθεση στο Αρχείο ...» και τέλος με την παρ. 9 του ίδιου άρθρου ορίζεται, μεταξύ των άλλων, ότι : «Για τα εγκλήματα που προβλέπονται και τιμωρούνται από το νόμο αυτόν και τα συναφή με αυτά, **οι υπάλληλοι της Αρχής θεωρούνται ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι...** Ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Αρχής, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 243 Κ.Π.Δ. εποπτεύουν τους προαναφερόμενους

ειδικούς προανακριτικούς υπαλλήλους κατά τη διενέργεια της προανάκρισης και προκαταρκτικής εξέτασης.... Η κατά τα ανωτέρω σχηματιζόμενη δικογραφία διαβιβάζεται μετά την περάτωσή της στον αρμόδιο για την ποινική δίωξη εισαγγελέα Πλημμελειοδικών».

Εξάλλου με το άρθρο 3 της με αριθμό 4 0844/ Β 1703/2006 αποφάσεως του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, «Οργανωτική Δομή και Λειτουργία της Αρχής του Άρθρου 7 του Ν. 2331/1995, εκδοθείσας κατ' εξουσιοδότηση του άνω νόμου (άρθρο 7 παρ. 11) ορίζεται, μεταξύ των άλλων, ότι : **«Ο Πρόεδρος έχει τις αρμοδιότητες που προσδιορίζονται στο άρθρο 7 του Ν. 2331/1995 όπως ισχύει.** Ειδικότερα εποπτεύει την εν γένει λειτουργία της Αρχής, διευθύνει τις εργασίες της, προεδρεύει στις τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις της και εκπροσωπεί την αρχή στις σχέσεις της με άλλες δημόσιες ημεδαπές ή αλλοδαπές αρχές...» με το άρθρο δε 10 παρ. 3 και 4, της ως άνω αποφάσεως ορίζονται, μεταξύ των άλλων, και τα ακόλουθα : «3. Ο υπάλληλος που χρεώθηκε την υπόθεση συλλέγει χωρίς καθυστέρηση τα πρώτα βασικά στοιχεία (φορολογικές δηλώσεις του φυσικού ή νομικού προσώπου –εισοδήματος και ακίνητης περιουσίας- , ποινικό μητρώο ή άλλα στοιχεία που παρέχει το Γραφείο Ερευνών, στοιχεία από το Αποθετήριο Μετοχών του Χ.Α.Α. κ.λ.π.) και ενημερώνει σχετικά το μέλος που ανέλαβε την υπόθεση. Αν χρειάζονται και άλλα στοιχεία (πρόσθετες πληροφορίες από το αναφέρον πρόσωπο, έρευνα σε υποθηκοφυλακεία κ.λ.π.), αυτά συλλέγονται από τη μονάδα, και το Γραφείο Ερευνών μετά από οδηγίες του μέλους. Στη συνέχεια ο υπάλληλος και ο επικεφαλής της μονάδας βοηθούν το μέλος στην κατάρτιση από αυτό της έκθεσης, στην οποία περιέχεται η κατ' αρχήν

εκτιμώμενη σοβαρότητα της υπόθεσης σύμφωνα με την κλίμακα Α-Δ.

4. Η έκθεση υποβάλλεται από το μέλος στον Πρόεδρο, **ο οποίος την εισάγει στην τακτική συνεδρίαση των μελών ή σε έκτακτη, σε επείγουσες περιπτώσεις.** Το μέλος που χρεώθηκε την υπόθεση, **την παρουσιάζει και την αναλύει στη συνεδρίαση,** η οποία αποφασίζει για τις περαιτέρω ενέργειες. Είναι δυνατόν να παρίστανται ο υπάλληλος και ο επικεφαλής της μονάδας. **Αν υπάρχει διαφωνία στο χειρισμό της υπόθεσης αποφασίζει η απόλυτη πλειοψηφία των συμμετεχόντων μελών συν τον Πρόεδρο.** Σε ισοψηφία υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Η συνεδρίαση μπορεί i) να θέσει την υπόθεση στο αρχείο, ii) να κρίνει σκόπιμη τη συνέχιση των ερευνών ή iii) να παραπέμψει την υπόθεση στον εισαγγελέα με πόρισμα του Προέδρου».

Τέλος με το άρθρο 14 ορίζεται, μεταξύ των άλλων, ότι : «Η αρχή συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον τέσσερις φορές το μήνα υπό τη διεύθυνση του Προέδρου εκτάκτως δε με πρόσκληση του προέδρου ... Ο γραμματέας τηρεί πρακτικά που είναι απόρρητα. Οι συνεδριάσεις της Αρχής συγκαλούνται νόμιμα αν υπάρξει απαρτία με συμμετοχή τουλάχιστον εξ (6) μελών και του Προέδρου ή των αναπληρωτών του. **Οι αποφάσεις της λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών σε περίπτωση δε ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του προέδρου...».**

Ιβ Με το άρθρο 25 παρ. 1β του Ν. 1756/1988 «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών ορίζεται, μεταξύ των άλλων, ότι : **«Στην αρμοδιότητα του εισαγγελέα υπάγεται η διεύθυνση της προανάκρισης»,** με τη διάταξη του άρθρου

34 του Κ.Ποιν.Δ. ορίζεται ότι : «η προκαταρκτική εξέταση και η προανάκριση ορισμένων εγκλημάτων ενεργείται και από δημόσιους υπαλλήλους, όπου αυτό προβλέπεται σε ειδικούς νόμους, πάντοτε υπό τη διεύθυνση και την εποπτεία του εισαγγελέα Πλημμελειοδικών» και με τη διάταξη του άρθρου 35 του Κ.Ποιν.Δ. ορίζεται, μεταξύ των άλλων, ότι : «**Η ανώτατη διεύθυνση στην ανάκριση ανήκει στον εισαγγελέα Εφετών** που έχει επί πλέον το δικαίωμα να ενεργεί προσωπικώς με κάποιον από τους αντεισαγγελείς προκαταρκτική εξέταση κατά το άρθρο 31 για κάθε έγκλημα που γίνεται στην περιφέρειά του εφόσον δεν έχει διαταχθεί προηγουμένως προκαταρκτική εξέταση από τον εισαγγελέα Πλημμελειοδικών. Εξάλλου με το άρθρο 243 παρ. 1 ορίζεται ότι η προανάκριση ενεργείται από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο με τη γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα χωρίς δε παραγγελία του τελευταίου μόνον εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου (αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα ή αν από την καθυστέρηση απειλείται άμεσος κίνδυνος), ενώ με το άρθρο 176 ορίζεται, μεταξύ των άλλων, ότι : «**Αρμόδιο να κηρύξει την ακυρότητα των πράξεων της προδικασίας είναι το Δικαστικό Συμβούλιο...** Σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ο δικαστής ή άλλος υπάλληλος που εκτελεί καθήκοντα στην ποινική διαδικασία, αν αντιληφθεί κάποιο λόγο ακυρότητας για πράξη που τέλεσε ο ίδιος, έχει υποχρέωση αν είναι δυνατόν να την επαναλάβει αμέσως».

Τέλος με το άρθρο 26 του Συντάγματος ορίζεται ότι η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας η

εκτελεστική λειτουργία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση και η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια.

II. Από τις διατάξεις ίδια των άρθρων 243, 245 παρ.1, 246 παρ. 2, 248 και 249 παρ. 3 και 4 του Κ.Ποιν.Δ. και το σκοπό διενέργειας της προανακρίσεως, αλλά και εκείνες των άρθρων 31 και 35 που αφορούν στην ενέργεια προανακρίσεως και προκαταρκτικής εξετάσεως από τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών και προκαταρκτικής εξετάσεως από τον εισαγγελέα Εφετών, **προκύπτει ότι δεν είναι δικονομικώς επιτρεπτή η σύγχρονη** και παράλληλη διενέργεια τακτικής ανακρίσεως και προανακρίσεως ή ποινικής προκαταρκτικής εξετάσεως για τις ίδιες αξιόποινες πράξεις και συνεπώς για τους ίδιους αυτουργούς ή συμμετόχους. Τούτο διότι το έργο των **προανακριτικών υπαλλήλων γενικών και ειδικών παύει αυτοδικαίως**, αφότου ο εισαγγελέας δώσει παραγγελία για την ενέργεια κυρίας ανακρίσεως, μη δυναμένων πλέον να ενεργήσουν εγκύρως κάποια ανακριτική πράξη επί της αυτής υποθέσεως, παρά μόνον **κατόπιν αναθέσεως από τον τακτικό ανακριτή** (άρθρο 249 παρ. 2 Κ.Ποιν.Δ.). Είναι προφανές ενόψει τούτων ότι αν συγχρόνως και παραλλήλως με την ενεργουμένη κυρία ανάκριση για ορισμένη υπόθεση υπό όλες τις εκφάνσεις της (και συνεπώς για ορισμένους αυτουργούς ή συμμετόχους) διεξάγεται και προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση για την ίδια υπόθεση και συνεπώς και για τους ίδιους αυτουργούς ή συμμετόχους η **προανάκριση ή η προκαταρκτική εξέταση ενεργούνται δικονομικώς απαράδεκτως λόγω της δημιουργηθείσης ήδη εκ της ποινικής διώξεως εκκρεμοδικίας.**

Γ. Από το περιεχόμενο των ανωτέρω διατάξεων και γενικότερα από τα ως άνω εκτεθέντα προκύπτουν αβιάστως τα ακόλουθα :

1) Η «Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες» **συγκροτείται από τον πρόεδρο και έντεκα μέλη ενεργεί δε και δρα ως συλλογικό όργανο.** Οι κανόνες που διέπουν τη συγκρότηση και τη λειτουργία της αρχής, ως συλλογικού οργάνου, (σύνθεση, συνεδριάσεις, τρόπος λήψεως αποφάσεων) διαλαμβάνονται στις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 και 10 Ν. 2331/1995 όπως αντικ. με Ν. 3424/2005 και 3, 4 και 10-14 της με αριθμό 40844/Β 1703/2006 αποφάσεως του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών – Οργανωτική Δομή και Λειτουργία της αρχής του άρθρου 7 Ν. 2331/1995 όπως ισχύει. Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει **ανεκδοιάστως ότι η σύνταξη του υπό της παρ. 10 του άρθρου 7 του Ν. 2331/1995 όπως αντικ. με Ν.3424/2005 προβλεπομένου πορίσματος πρέπει να γίνει υπό της αρχής ως συλλογικού οργάνου, συγκροτούμενου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 παρ. 3 της 40844/ Β 1703/2006 αποφάσεως του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και όχι υπό ορισμένων μελών ή μεμονωμένου μέλους αυτής, έστω και αν αυτό είναι ο Πρόεδρος της.** Όπου ο νομοθέτης θέλησε να ενεργεί μόνος του ο Πρόεδρος της Αρχής το ορίζει ρητώς όπως π.χ. :

α) στην περίπτωση του άρθρου 7 παρ. 8 με το οποίο ορίζεται ότι : «Οι αποσπάσεις προσωπικού στην Αρχή από διάφορες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς γίνονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του αρμοδίου Υπουργού **ύστερα από πρόταση του προέδρου της «Αρχής» ...»** και β) στην περίπτωση του άρθρου

5 παρ. 5 με το οποίο ορίζεται ότι : «στις περιπτώσεις που η έρευνα για τη νομιμοποίηση εσόδων από βασικό έγκλημα ή για τον εντοπισμό περιουσίας γίνεται από την ανεξάρτητη αρχή του άρθρου 7 ή απαγόρευση κίνησης ή η απαγόρευση μεταβίβασης...**μπορεί σε επείγουσες περιπτώσεις να διαταχθεί από πρόεδρο της**». Τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται και από το περιεχόμενο της ρηθείσας **40844/B 1703/2006** αποφάσεως του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και **ιδία από τις διατάξεις των άρθρων 4, 10 και 14** αυτής στις οποίες ορίζεται ρητώς ότι τα μέλη της «Αρχής» και ο **πρόεδρος αποφασίζουν συλλογικά**. Εξάλλου διάφορο συμπέρασμα δεν δύναται να συναχθεί από τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 4 της ανωτέρω αποφάσεως με την οποία ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι η Αρχή συνεδριάζουσα δύναται να παραπέμψει μια υπόθεση στον αρμόδιο Εισαγγελέα με πόρισμα του Προέδρου. Και αυτό διότι, κατά το σημείο τούτο, η απόφαση, η οποία έρχεται σε ευθεία αντίθεση με το άρθρο 7 παρ. 10 του Ν. 3424/2005, είναι προδήλως ανίσχυρη, ως ρυθμίζουσα, καθ' υπέρβαση νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως, θέμα το οποίο έχει ρυθμίσει ρητώς ο νόμος. Σε κάθε περίπτωση και κατά την ανωτέρω Υπουργική απόφαση, προϋπόθεση για τη σύνταξη πορίσματος υπό του Προέδρου είναι να έχει προηγηθεί απόφαση της Αρχής, ως συλλογικού Οργάνου, για παραπομπή της υπόθεσης στον αρμόδιο Εισαγγελέα, στα πλαίσια της οποίας θα πρέπει να συνταχθεί το αιτιολογημένο πόρισμα.

2) Οι υπάλληλοι της αρχής κατά τη **σαφή διατύπωση του άρθρου 7 παρ. 9** θεωρούνται **ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι, όχι όμως και ο**

πρόεδρος και τα ένδεκα μέλη της «Αρχής», οι οποίοι απλώς έχουν δικαίωμα ρητώς παρεχόμενο από το νόμο, να εποπτεύουν τους ρηθέντες προανακριτικούς υπαλλήλους κατά τη διενέργεια της προανάκρισης και προκαταρκτικής εξέτασης να ενημερώνονται για όλες τις πληροφορίες ή καταγγελίες που περιέρχονται στις υπηρεσίες της αρχής, να λαμβάνουν γνώση όλων των υποθέσεων που χειρίζονται και να παρακολουθούν την πορεία τους, να δίδουν οδηγίες να κατευθύνουν και να παρίστανται κατά τη διενέργεια των ανακριτικών πράξεων. Εξάλλου ο πρόεδρος της «Αρχής» είναι εκείνος που αφενός χρεώνει τις υποθέσεις σε υπάλληλο ή υπαλλήλους της «Αρχής» δηλ. στους ειδικούς προανακριτικούς υπαλλήλους και αφετέρου αναθέτει (χρεώνει) μέλος ή μέλη της «Αρχής» να εποπτεύει. Καίτοι δεν ορίζεται ρητώς από το νόμο (Ν. 2331/1995 όπως αντικ. με Ν. 3424/2005 και Υπουργική απόφαση) ουδέν κώλυμα υπάρχει να αναλαμβάνει και ο ίδιος ως μέλος (πρόεδρος) της αρχής να εποπτεύει και κατευθύνει σε υπόθεση ή υποθέσεις του προανακριτικούς υπαλλήλους της αρχής. Στην τελευταία όμως αυτή περίπτωση οφείλει και αυτός να πράττει εκείνο που προβλέπει και επιβάλλει ο νόμος (Υπουργική απόφαση) για τα μέλη της «Αρχής». Δηλαδή βοηθούμενος από τον υπάλληλο της «Αρχής» που έκανε την προανάκριση να καταρτίσει «έκθεση» στην οποία να εκτίθεται η υπόθεση και η εκτιμώμενη σοβαρότητά της. Εν συνεχεία την «έκθεση» να την εισάγει σε τακτική ή έκτακτη συνεδρίαση των μελών (της «Αρχής») να την παρουσιάσει και αναλύσει στη συνεδρίαση προκειμένου να αποφασίσει η «Αρχή» για τις περαιτέρω ενέργειες. Η συνεδρίαση (της «Αρχής») ή άλλως η «Αρχή» μπορεί : α) να θέσει την υπόθεση στο αρχείο , β) να κρίνει ότι

είναι αναγκαίο να συνεχισθούν οι έρευνες και γ) να παραπέμψει την υπόθεση στον εισαγγελέα με πόρισμα του προέδρου συντεταγμένο εννοείται στα πλαίσια της αποφάσεως της αρχής και εγκεκριμένο από τα μέλη της. Αν υπάρχει διαφωνία στο χειρισμό της υπόθεσης αποφασίζει η απόλυτη πλειοψηφία των συμμετεχόντων μελών συν τον Πρόεδρο. Σε ισοψηφία υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι ναι μεν ο πρόεδρος και τα μέλη της «Αρχής» δεν έχουν την ιδιότητα του προανακριτικού υπαλλήλου όμως οι κατά τη διάρκεια της προανακρίσεως πράξεις των (εποπτεία και κατευθύνσεις στους ειδικούς προανακριτικούς υπαλλήλους της Αρχής, παράσταση κατά τη διενέργεια προανακριτικών πράξεων, σύνταξη εκθέσεως προς την «Αρχή», απόφαση για θέση στο αρχείο ή περαιτέρω ενέργειες ή παραπομπή στον εισαγγελέα με σχετικό πόρισμα συντασσόμενο με βάση το συλλεγέν από τους ανακριτικούς υπαλλήλους της «Αρχής» αποδεικτικό υλικό) δεν είναι πράξεις αμιγώς διοικητικές, αλλά έχουν και ποινικό-δικονομικό χαρακτήρα, υπό την έννοια δε αυτή κρίνονται, αξιολογούνται και ελέγχονται στα πλαίσια των διατάξεων του Κ.Ποιν.Δικ.

3) Το γεγονός ότι στην περίπτωση παραπομπής του φακέλου (στοιχείων) μιας υπόθεσης στον Εισαγγελέα απαιτείται και η σύνταξη πορίσματος υπό της «Αρχής» ως συλλογικού οργάνου (το οποίο συναποστέλλεται δια του προέδρου που την εκπροσωπεί) και όχι υπό μεμονωμένου μέλους της, έστω και αν αυτό είναι ο πρόεδρος της, δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να έχει προηγηθεί πολυπρόσωπη σύμπραξη είτε των ειδικών προανακριτικών υπαλλήλων είτε του

προέδρου και μελών της «Αρχής» στην προδικαστική έρευνα. Η προανάκριση-προκαταρκτική εξέταση θα έχει γίνει από έναν ή περισσότερους προανακριτικούς υπαλλήλους της «Αρχής» (στη δεύτερη περίπτωση ενεργούντες αυτοτελώς), υπό την εποπτεία του ορισθέντος από τον πρόεδρο μέλους της αρχής και μόνον για τη θέση στο αρχείο ή την ενέργεια περαιτέρω ερευνών ή την περί παραπομπής απόφαση της «Αρχής» και τη σύνταξη του πορίσματος απαιτείται σύμπραξη (συναπόφαση έστω και κατά πλειοψηφία) του προέδρου και των μελών της «Αρχής». Τα υποστηριζόμενα ότι «πάσα ανακριτική έρευνα, υπό το ισχύον δικονομικό καθεστώς, δεν μπορεί να περιέρχεται σε γνώση περισσοτέρων, πλην των προσώπων των ενεργούντων αυτήν» και περαιτέρω ότι «δεν είναι επιτρεπτή κατά νόμον η συλλογική γνώση πολλών επί των ενεργουμένων ανακριτικών πράξεων και των επ' αυτών δικονομικών και ουσιαστικών εκτιμήσεων ενός πορίσματος στην περίπτωση δε που η ανακριτική έρευνα αποτελεί αντικείμενο γνώσεως περισσοτέρων, πλην των ενεργούντων αυτήν προσώπων, θα ελάμβανε ανεπιτρέπτως το στοιχείο της δημοσιότητας και θα έχανε το στοιχείο της επιβαλλομένης εκ του νόμου μυστικότητας (άρθρο 241 Κ.Ποιν.Δ.)» είναι θεωρητικώς ορθά και ισχύουν, όμως η ισχύς αυτών τελεί υπό την προϋπόθεση ότι τα πρόσωπα, τα οποία λαμβάνουν γνώση των στοιχείων της προδικασίας είναι πρόσωπα τρίτα άσχετα με τις διεξαγόμενες έρευνες και όχι πρόσωπα τα οποία έχουν λειτουργική αρμοδιότητα σχετική με τις έρευνες και στα οποία ο ίδιος ο νόμος παρέχει το δικαίωμα να λάβουν γνώση των στοιχείων προκειμένου να λάβουν απόφαση για την παραπομπή της

υποθέσεως στον εισαγγελέα (ή τη θέση της υποθέσεως στο αρχείο ή να διατάξουν περαιτέρω έρευνες). Και στην προκειμένη περίπτωση αυτό ακριβώς συμβαίνει. Ο ίδιος ο νόμος (Ν. 2331/ 1995 όπως ισχύει και η ρηθείσα υπουργική απόφαση) παρέχει το δικαίωμα στα μέλη της αρχής να λαμβάνουν γνώση των στοιχείων προκειμένου να αποφασίσουν κατά τα ανωτέρω και καθιερώνει καθήκον για τον Πρόεδρο της «Αρχής» να θέτει υπ' όψιν των μελών τα συλλεγόμενα από τους προανακριτικούς υπαλλήλους της «Αρχής».

Εάν ήθελαν γίνει δεκτές οι ανωτέρω θέσεις τότε θα έπρεπε να γίνει δεκτό ότι στην περίπτωση αναθέσεως από τον Πρόεδρο της «Αρχής» σε μέλος της να εποπτεύει και παρακολουθεί τις ανακριτικές πράξεις μιας υποθέσεως που διενεργούνται από έναν ανακριτικό υπάλληλο της Αρχής (στον οποίο επίσης ο πρόεδρος της «Αρχής» ανέθεσε μια υπόθεση) αφενός δεν θα έπρεπε να λάβουν γνώση τα υπόλοιπα μέλη της «Αρχής» και φυσικά και ο Πρόεδρος της και αφετέρου θα ήταν επιβεβλημένη και αρκετή η σύνταξη του πορίσματος υπό μόνου του μέλους αυτού, το οποίο θα συμμετείχε στις πράξεις αυτές, προκειμένου τα υπόλοιπα μέλη και ο πρόεδρος που δεν θα είχαν συμμετάσχει να μη λάβουν γνώση των στοιχείων και να μην παραβιασθεί έτσι η μυστικότητα της προδικασίας. Τούτο όμως θα ήταν ευθέως αντίθετο προς το σαφές γράμμα του νόμου.

4) Η προανάκριση (και προκαταρκτική εξέταση) γίνεται κατόπιν παραγγελίας του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών και υπό τη διεύθυνση και εποπτεία του από τους αναγραφομένους στα άρθρα 33 παρ. 1 και 34 γενικούς και ειδικούς ανακριτικούς υπαλλήλους. Δηλαδή οι ανακριτικοί

υπάλληλοι είναι «βοηθητικοί» υπάλληλοι του Εισαγγελέα και υποχρεούνται να ενεργούν μέσα στα πλαίσια των παραγγελιών του, δεσμευόμενοι απολύτως από τις οδηγίες και διαταγές του, χωρίς να έχουν το δικαίωμα να διαφωνήσουν σχετικά με την εκτέλεση της διατασσομένης προανάκρισης ή συγκεκριμένης ανακριτικής πράξης (Καρράς εκδ.β' 225). Τα ανωτέρω σημαίνουν ότι και στην περίπτωση της «Αρχής» οι εισαγγελικές αρχές έχουν το δικαίωμα διευθύνσεως και εποπτείας των ειδικών προανακριτικών υπαλλήλων και γενικότερα του προανακριτικού έργου και των προανακριτικών πράξεων των προανακριτικών υπαλλήλων αλλά και των μελών και του προέδρου της «Αρχής», ενόσω οι πράξεις τους έχουν και ποινικό-δικονομικό (προανακριτικό) χαρακτήρα. Απλώς στην περίπτωση της ανωτέρω «Αρχής» παρέχεται δικαίωμα εποπτείας των προανακριτικών υπαλλήλων της «Αρχής» και στον πρόεδρο και τα μέλη της, το οποίο χωρίς την ύπαρξη ρητής διατάξεως δεν θα είχαν. Το δικαίωμα αυτό παρεσχέθη προφανώς ενόψει του σκοπού συστάσεως και λειτουργίας της «Αρχής» της αμεσότητας της σχέσεως μεταξύ των μελών της «Αρχής» και των προανακριτικών υπαλλήλων και του ευχερούς ως εκ του τούτου της εποπτείας. Τα ανωτέρω επιβεβαιούνται και από τα ακόλουθα : α) Το άρθρο 7 Ν. 2331/ 1995 όπως αντικ. με το Ν. 3424/2005, δεν αναφέρει ότι ασκείται το δικαίωμα εποπτείας από τον πρόεδρο και τα μέλη της «Αρχής» κατά παρέκκλιση των διατάξεων των άρθρων 33 και 34 του Κ.Ποιν.Δ., στα οποία και μόνον γίνεται λόγος για το δικαίωμα του Εισαγγελέα να διευθύνει και εποπτεύει τους γενικούς και ειδικούς ανακριτικούς υπαλλήλους. Αναφέρει κατά παρέκκλιση μόνο της διατάξεως του

άρθρου 243 Κ.Ποιν.Δ. και η παρέκκλιση αυτή αφορά τη δυνατότητα ενέργειας προανακρίσεως χωρίς προηγούμενη παραγγελία και χωρίς να είναι ανάγκη να συντρέχουν οι αναφερόμενοι στην παρ.2 του άρθρου 243 Κ.Ποιν.Δ. λόγοι. Άλλωστε διάταξη με το ανωτέρω περιεχόμενο (εποπτεία του Προέδρου και των μελών της «Αρχής» κατά παρέκκλιση των άρθρων 33 και 34 Κ.Ποιν.Δ. με αποκλεισμό του δικαιώματος των εισαγγελικών λειτουργών να εποπτεύουν και διευθύνουν την προανάκριση) θα ήταν ευθέως αντισυνταγματική ως ερχόμενη σε αντίθεση προς τα άρθρα 26 και 87 του Συντάγματος και β) Οι εισαγγελικές αρχές αποτελούν σημείο αναφοράς και της «Αρχής» αφού η τελευταία στις εισαγγελικές αρχές διαβιβάζει όλα τα στοιχεία. Θα ήταν παράδοξο συνεπώς να γίνει δεκτόν, ότι ο αποδέκτης, τελικός κριτής, ελεγκτής και αξιολογητής των εκ της διενεργηθείσης προανακρίσεως προκυψάντων στοιχείων έχει στερηθεί του δικαιώματος εποπτείας και ελέγχου των προανακριτικών πράξεων και του προανακριτικού έργου της «Αρχής».

Τα ανωτέρω ισχύουν πολύ περισσότερο αν ληφθεί υπ' όψιν ότι η «Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες» δεν είναι καν ανεξάρτητη αρχή συσταθείσα συμφώνως προς το άρθρο 101 Α του Συντάγματος, αλλά μια αυτόνομη διοικητική μονάδα, η οποία αποτελεί μετάλλαξη της επιτροπής που προέβλεπε η αντικατασταθείσα διάταξη του άρθρου 7 του Ν. 2331/1995 (βλ. ίδια αγορεύσεις στη Βουλή του Υφυπουργού Οικονομικών Αντωνίου Μπέζα και του βουλευτού Χαρ. Καστανίδη κατά τη

συζήτηση του Ν. 3424/2005 Πρακτικά Βουλής συνεδρίαση ΛΕ της 23-11-2005 σελ. 1547 και 1551).

5) Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μετά από απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου των Εφετών παραγγέλλεται για μια υπόθεση ο εισαγγελέας Εφετών να κινήσει την ποινική δίωξη και ορίζεται για τη διενέργεια της ανακρίσεως εφέτης-ανακριτής (άρθρο 29 Κ.Ποιν.Δ.) **παύει αυτοδικαίως η αρμοδιότητα των οργάνων προδικασίας του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας** (εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, ανακριτή-πρωτοδίκη, Συμβουλίου Πλημμελειοδικών) και **αρμόδια όργανα καθίστανται αποκλειστικώς ο εισαγγελέας Εφετών, ο εφέτης-ανακριτής και το Συμβούλιο Εφετών**. Τούτο σημαίνει ότι, μετά την έναρξη της ανακρίσεως από τον ειδικό εφέτη-ανακριτή, οποιαδήποτε στοιχεία έχουν σχέση με την υπόθεση για την οποία ο εφέτης-ειδικός ανακριτής διενεργεί την ανάκριση θα πρέπει να διαβιβάζονται στον εισαγγελέα Εφετών Αθηνών και όχι στον εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών καθόσον η μνεία στην παρ. 9 του άρθρου 10 του 2331/1995 του εισαγγελέα Πρωτοδικών, γίνεται επειδή καταρχάς και κατά βάση αρμόδιος για τις δίωξεις είναι ο εισαγγελέας Πρωτοδικών.

6) Αρμόδιο να κηρύξει την ακυρότητα των πράξεων της προδικασίας είναι αναμφιβόλως το Δικαστικό Συμβούλιο. Όμως κατά πάσα περίπτωση και ανεξαρτήτως τούτου ο ενεργήσας μια άκυρη ανακριτική πράξη ανακριτικός υπάλληλος, ευθύς ως αντιληφθεί την ακυρότητα, **οφείλει να την επαναλάβει**, εφόσον τούτο είναι δυνατόν, ήτοι εφόσον δεν έληξε το στάδιο της προδικασίας κατά το οποίο ενεργήθηκε η άκυρη πράξη. Σε τούτο ο ανακριτικός υπάλληλος υποχρεούται να προβεί είτε οίκοθεν είτε

μετά από παραγγελία του εποπτεύοντος και διευθύνοντος την προανάκριση εισαγγελέα, στα καθήκοντα του οποίου, όπως είναι φυσικόν ανάγεται και ο έλεγχος της εγκυρότητας των πράξεων της προδικασίας (Μπουροπούλου υπό το άρθρο 176 σελ.249, Ζησιάδη Ποιν.Δικ. εκδ. Β' σελ.259). Η παραγγελία και οδηγία του διευθύνοντος και εποπτεύοντος την προανάκριση εισαγγελέα είναι, όπως εξετέθη, δεσμευτική για τους προανακριτικούς υπαλλήλους και τους με οποιαδήποτε μορφή συμμετέχοντες στην προανάκριση. Εκ των ανωτέρω παρέπεται ότι ο αρμόδιος δια την άσκηση της ποινικής διώξεως εισαγγελέας δικαιούται και υποχρεούται να ζητήσει από οποιονδήποτε προανακριτικό υπάλληλο και συνεπώς και από τους ειδικούς προανακριτικούς υπαλλήλους της «Αρχής» και τον πρόεδρο και τα μέλη της που τους εποπτεύουν και εν τέλει συντάσσουν «το πόρισμα» να επαναλάβουν την άκυρη ανακριτική-δικονομική πράξη ήτοι να συντάξουν πόρισμα, όπως ο νόμος επιτάσσει .

7) Η δικαστική λειτουργία είναι μια εκ των συντεταγμένων λειτουργιών, το πλαίσιο της λειτουργίας, της δικαιοδοσίας της, και των αρμοδιοτήτων της ορίζεται προεχόντως από το Σύνταγμα (άρθρα 87 επ. του Συντάγματος) και δεν υπόκειται ούτε στις άλλες δύο λειτουργίες ούτε πολύ περισσότερο σε οποιαδήποτε από τις λεγόμενες ανεξάρτητες αρχές. Επιβεβαίωση του τελευταίου αποτελεί το γεγονός ότι οι αποφάσεις των ανεξαρτήτων αρχών ελέγχονται κατά βάση από το Σ.τ.Ε. Εξ άλλου το συλλεγόμενο προανακριτικό υλικό από τους έχοντες την ιδιότητα του ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου της «Εθνικής Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες» και το

συντασσόμενο με βάση αυτό πόρισμα αυτής ελέγχεται καταρχάς από τις αρμόδιες κάθε φορά εισαγγελικές αρχές και περαιτέρω, εάν συντρέξει περίπτωση, από τους ανακριτές και τα δικαστήρια, ήτοι από τις δικαστικές αρχές στις οποίες και μόνο ανήκει η δικαιοδοσία για την απονομή της δικαιοσύνης (άρθρα 86 και 96 του Συντάγματος).

8) Σκοπός συστάσεως της αρχής είναι ένας και μόνον ήτοι η πρόληψη και η καταπολέμηση της νομιμοποιήσεως εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Με βάση τον σκοπό και στόχο αυτόν συγκεντρώνει, διερευνά και αξιολογεί πληροφορίες σχετικές με συναλλαγές νομιμοποιήσεως εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα έχει δε δυνατότητες, δια την επιβεβαίωση ή μη των πληροφοριών, αφενός να ζητεί ως αρχή διοικητικώς στοιχεία και αφετέρου να ενεργεί δια των ανακριτικών υπαλλήλων της προανακριτικές πράξεις. Τα συλλεγόμενα στοιχεία τίθενται υπ' όψιν της αρχής ως συλλογικού οργάνου η οποία αποφασίζει : α) για την θέση της υποθέσεως στο αρχείο, β) για περαιτέρω έρευνες τις οποίες μάλιστα προσδιορίζει και γ) για την παραπομπή της υποθέσεως στον εισαγγελέα με αιτιολογημένο πόρισμα που συντάσσεται από τον πρόεδρό της. Αυτό είναι το αντικείμενο δράσεως της αρχής και αυτές και μόνον είναι οι αποφάσεις της. Μεμονωμένη ενέργεια είτε του προέδρου της αρχής είτε κάποιου ή κάποιων μελών σε σχέση προς τ' ανωτέρω ευρίσκεται εκτός του περιγράμματος του νόμου και της αποφάσεως του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών. Υποστήριξη της θέσεως ότι είναι δυνατή η υπό μόνου του προέδρου της αρχής σύνταξη και

αποστολή πορίσματος στις εισαγγελικές αρχές αποτελεί contra legem θέση.

9) Το μη συννόμως υπό μόνου του Προέδρου της «Αρχής» συντεταγμένο «πόρισμα» στο οποίο ενδεχομένως εμμένει ο Πρόεδρος της «Αρχής» θα πρέπει να το εκλαμβάνετε ως ένα απλό διαβιβαστικό έγγραφο του Προέδρου της «Αρχής» με βάση δε και το συναποστελλόμενο αποδεικτικό υλικό (του οποίου και μόνον σε συνδυασμό με τη συνείδησή του είναι δεσμώτης ο εισαγγελικός λειτουργός) να το κρίνετε και αξιολογείτε στα πλαίσια της διατάξεως του άρθρου 43 του Κ.Ποιν.Δ., ενεργώντας, σε κάθε περίπτωση, τα κατά την κρίση σας περαιτέρω νόμιμα.

Ε. Της παρούσας εγκυκλίου παρακαλούμε να λάβουν γνώση όλοι οι εισαγγελικοί λειτουργοί του Κράτους.

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Γεώργιος Σανιδάς

Κοινοποίηση :

- κ. Υπουργό Δικαιοσύνης

ΕΓ/